

Inatsisartunut ilaasortaq
Agathe Fontain
-/maani

**§ 37 naapertorlugu eqqarsartaatsimikkut nappaatilinnik katsorsaaneq pillugu
apeqquteqaatinnut akissut**

Aallaqqaasiutigalugu innuttaasunik eqqarsartaatsimikkut nappaatilinnik katsorsaaneq
pilugu apeqquteqaatinnut qutsavigerusuppakkit.

1-mut)

Sinerissamiit Nuummut A1-imut unitsinneqartut ukiuni 2014 – 2014-mi qassiuppat?

Tarnimikkut nappaatillit unitsinneqartartut amerlassusaat kisitsisitigut takussutissami
ataaniittumi takuneqarsinnaapput.

Ukioq	2013	2014
Unitsinneqartut amerlassusaat	153	148

2-mut)

Sinerissamiit qassit qassillu Nuummiit unitsinneqartarsimappat?

Massakkorpiaq napparsimasut marluk Nuummeersut sinerissamiillu 13
uninngasuutigineqarput. Napparsimasut Nuummeersut amerlanerupput Dronning Ingridip
napparsimavia Nuummi innuttaasunut najukkami peqqissaavittut atuuttuummat. Tamatuma
saniatigut Nuuk illoqarferujussuuvoq illoqarfissuamilumi nalinginnaasuuvoq tarnimikkut
nappaatillit amerlanerusarmata. Tamatuma saniatigut ulloq unnuarlu angertarsimaffiit
angisuut marluk Nuummiippat takkulu marluullutik Nuummi innuttaasunut tarnimikkut
napparsimasunut naatsorsuussaapput.

Ukioq	2013	2014
Sinerissameersut	38	68
Nuummeersut	115	80

3-mut)

Uninngatinneqartut ukiui qassiuppat?

Tarnimikkut nappaatillit uninngasut ukiumikkut agguataarneqamerit imatut
nalunaarsorneqarsimappat napparsimasut 18-it qaangerlugit ataallugillu ukioqameri malillugit
immikkoortillugit. 2013-mi aamma 2014 napparsimasut 18-it ataallugit ukiullit ima
amerlassuseqarsimappat:

Ukioq	2013	2014
Napparsimasut 18-it ataallugit ukiullit	11	11

12-06-2015
Sags nr.
Dok. nr. 451709

Postboks 1160
Tlf: 34 50 00
Fax: 34 55 05
3900 Nuuk
Email: pn@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

4-mut)

Inersimasut peqatigalugit unitsinneqartuni 15-it 18-illu ukiulinnik unitsitsisoqarsimava?

Aap, napparsimasunik 18-it ataallugit ukiulinnik inersimasut peqatigalugit A1-mi unitsitsisoqarsimavoq.

Ajoraluartumik Kalaallit Nunaanni sumiluunniit – timikkut tamikkulluunniit nappateqarnerup iluanni meeqqat/inuusuttullu inersimasunit immikkoortillugit unitsitsisoqarsinnaangilaq.

Peqqinnissaqarfimmit maannakkut periarfissaasut atuutsillugit meeqqanut inuusuttunullu immikkut aqqiissuteqarnissat naammassineqarsinnaanerit periarfissaqanngikkallarpoq.

Peqqinnissaqarfimmit siunnerfeqarluni tamanna periarfissinniarlugu suliniutigineqarpoq.

2014-mi oktobarimi meeqqat inuusuttullu tamimikkut ajomartorsiuteqartut unitsinneqartamerannut ilitsersuut imaattoq suliarineqarsimavoq:

Suleriaaseq:

Meeqqat inuusuttullu 16-ileereemikut (ulloq 17-iliffissaq tikillugu) tamimikkut nappaateqamermik ajomartorsiutillit nakorsartittunut immikkoortortami meeqqat uninngaviannut unitsinneqassapput. Tamimikkut nappaatilinnut immikkoortortamit aalajangersimasumik pigaartoqartitsisoqassaaq nakorsamillu suliarineqameq isumagineqassalluni – unitsinneqamermi napparsimasumut allattugaatit nakorsallu napparsimasumik ominneqarluni oqaloqatigineqartamera il.il isumagineqartassalluni. Napparsimasut 17-ileereersimasut Tamimikkut nappaatilinnut immikkoortortamut A1-mut unitsinneqartassapput.

5-mut)

Telemedicin-imik katsorsaaneq qanoq ingerlava?

Tamikkut nappaateqamermi telemedicin-imik katsorsaaneq telepsykiatrimik taaneqartartoq annertuumik ineriartorfiuvoq.

2014-mi napparsimasunut nanertisimanermik nappaateqartunut telepsykiatri atorlugu katsorsaaneq neqeroortigineqarsimavoq tamannalu suliniummut ukiuni pingasuni sivilissusilimmut ilaavoq ilaatigut EU-mit aningaasaliiffineqartoq. Suliniummi tassani tamip pissusaanik ilinniarsimasumik psykologimik aqutsisumik kalaallimik atorfinitsitsisoqarsimavoq. 2014-mi suliniummit sinerissamiit napparsimasut arfinillit tiguneqarsimapput eqqarsartaatsikkut siuneqassutsikkullu (kognitiv) katsorsaaneq ingerlatsivigineqarsimallutik.

eqqarsartaatsikkut siuneqassutsikkullu (kognitiv) katsorsaaneq neqeroortut sinerissami nanertisimanermik nappaatilinnut katsorsaariaaseq nutaajuvoq tamatumani lu naatsorsuutigineqarpoq napparsimasunut nanertisimanermik nappaatilinnut malunnaatilimik nappaatimikkut pitsanngoriaateqarlutillu inuunerissaamerulemmissaat anguneqarsinnaassasoq. Neqeroortut suliniutitut 2015 aamma 2016-imi ingerlateqqinneqassaaq.

Tamatuma saniatigut tamimikkut nappaatinut tunngatillugu telepsykiatrimik neqeroorteqameq annertusameqarsimavoq. Telepsykiatrimik neqeroorteqamermi

pingaartinneqarpoq periuseq "shared care"-mik taaneqartartooq najukkani inuit qitiusumik inissisimasut napparsimasullu akomanni nakorsartinnerup ingerlanera pillugu suleqatigiinneq pingaartinneqarluni. Taamaalilluni tamakkiisumik napparsimasumut siusinnerusukkut sivisuumik nakorsartinnissaminut utaqqisuniissimasunut misissortilluamissaq aammalu katsorsartinnissap ingerlannissaa periarfissaqalissaaq

Napparsimasup unitsinneqarnerup angerlartinneqarullu ingerlaneranut atatillugu ingerlaavartumik kommunip isumaginninnikkut ingerlatsivianik, ilaqutaasunik imaluunniit nunap immikkoortuani tarnimikkut nappaatit pillugit nakorsamik/qitiusumik inissisimasumik telefonikkut ataatsimeeqateqamerit ingerlanneqartarput.

Tamatuma nakorsaatit iisartakkat iineqarsimasut aammalu tunniunneqarsimasut attuumassuteqamerinut tunngatillugu ataqatigiissaarinerup attuumassuteqaleqqinnissaa, ineriartortinnissaa attatiinnamissaalu periarfissippaa kiisalu napparsimasumut pingaaruteqartut inuit attaveqarfigninnaasat pilersinneqarlutillu ataannarsinnaalissapput.

Telepsykiatri imminut toqunnissamik sioraasaarisooqarsimatillugu imminullu toqoriarsimanagerup kingorna aamma nalunaaquttap akunnerini arfineq pingasuni psykologimik oqaloqateqarnissamik neqeroorutitut atomeqartarpoq.

Ukioq	2014 (juni-december)	2015 (januar-juni)
Inuit telemedicin aqutigalugu attaveqarsimasut	42	127

6-mut) Pinngitsaaliinerit atomeri qassiuppat?

Peqqinnissaqarfimmit ilisimaarineqarpoq napparsimasut pinngitsaaliissummik unitsinneqarnissamat piumasaqaatinik naammassinnissimasunik kisiannili assigiinngitsunik peqquteqarlutik naammassineqarsimannngitsunik.

Tamanna tunngavigalugu tarnimikkut nappaateqarnermut immikkoortortap peqqinnissaqarfiup nunap immikkoortuini napparsimavinni pinngitsaaliissummik unitsitsineri periusissiaq allaaseralugu suliarisimavaa. Tamatumunnga peqatigitillugu Peqqinnissaqarfiup Politiillu akunnerminni akisussaaffii erseqqissaavigineqarsimapput. Taamaattumik pinngitsaaliissummik unitsitsinerit amerleriamissaat ilimagineqarpoq.

Peqqinnissaqarfik pinngitsaaliissummik iliuuseqarnermut tunngasunik paasissutissanik elektroniskiusunik pissarsinissaminut periarfissaqanngilaq. Paasissutissat ataani pineqartut nalinginnaasumik nalunaarsuinermeersuupput. Tamatuma saniatigut ukioq maannamut (2015) tunngatillugu pinngitsaaliilluni unitsitsinerimut kisitsisit taamaallaat pissarsiarineqarsinnaasimapput.

Soorlu kisitsisitigut takussutissami ataaniittumi takuneqarsinnaasooq pinngitsaaliilluni iliuuseqarnermi kisitsisit annertuumik nikerartuupput. Tamanna ilaatigut pissuteqarpoq napparsimasut amerlanngitsunnguit pineqarmata. Soorlu assersuutigalugu napparsimasut amerlanngitsuinnaat sivikitsuinnamik pinngitsaaliilluni aalaakkikkat pissutaallutik kisitsisitigut naatsorsuineri allanngoramerit ersarissut takuneqarsinnaalersarput.

Pinngitsaaliilluni unitsitsinerit	2013	2014	2015*

Unitsitsineq Sungaartoq ¹	6	21	10
Unitsitsineq Aappaluttoq ²	12	25	16

¹ unitsitsineq katsorsaanissamik peqquteqarpat

² unitsitsineq ulorianartorsiortoqarpat

* ulloq manna tikillugu

Ukioq	2013	2014	2015*
Pinngitsaaliilluni unitsitsineq	18	46	36
Tigummigalla-gassanngortitsineq	23	17	
Matunik paarnaarsineq	2	15	
kalerrisaarusiineq/ immikkut ittunik matunik paarnaarsineq			
Pinngitsaaliissummik malittarineqarneq			
Pinngitsaaliissummik aalaakkiineq	36	69	
Illersorniariugu aalaakkiineq			
Pinngitsaaliissummik katsorsarneqarneq	4	6	
Nukersorfiginnineq eqqissisaatinillu nakorsaasemeqarneq	28	36	
Nal.ak. 24-tiimit immikkut nakkutilliineq	3	2	

7-mut)

Inissiisarfimmut innersuunneqartut najugaqartinneqartullu A1-imeereemerup kingoma qassiuppat?

Najugaqatigiiffinni aammalu ulloq unnuartu inissiisarfinnut utaqqisoqartamera naammattoorneqartarpoq. Napparsimasut utaqqinermi nalaani pisariaqartitaminnik tapersersomeqaratik angerlartinneqartamerat pisarpoq taamaattoqartameranilu napparsimaleqqinnissaminut ulorianartorsiulersarlutik.

2015-ip ingerlanerani ullorlu manna tikillugu napparsimasut naammassillutik katsorsartissimasut sisamat nalunaarsomeqarsimapput utaqqinermi nalaani angerlarsimaffimminut angerlartinneqarsimasut aammalu napparsimasut naammassillutik katsorsartissimasut utaqqinermi A1-mi inissisimagallarlutik.

Pissutsit qulaani taaneqartut kingunerisaanik tamimikkut napparsimasunut immikkoortap ulikkaaqqanerani kinguneqarpoq siniffillu uningavissat pisariaqartinneqamerinut annertuummik sunnuteqarlutik. Tamatuma kingunerisinnaavaa napparsimasut katsorsartereersimasut sulii uningatinneqartut illuatungaani napparsimasut peqqiillortut unitsinneqamissaminut katsorsartinnissaminullu utaqqisariaqamerannik.

Susassaqarfiup iluani pitsaanerumik kisitsisitigut naatsorsuinissami napparsimasut pillugit allattugaatinut qarasaasiakkut nalunaarsuiffiup (EPJ) naammassilluni atulemissaata piviusunngortinneqamissaa utaqqineqarpoq.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Martha Lund Olsen